

PRÁVNÍ PORADNA

Jaká je právní odpovědnost lékaře v případě provedení lumbální punkce u mozkového abscesu verifikovaného až pomocí MR?

I. Š., Hrušovany

Pro správné řešení této situace je potřeba postupovat ve dvou krocích.

Nejdříve je třeba zodpovědět jako tzv. předběžnou otázku to, zda postup lékaře v daném konkrétním případě byl **lege artis**.

Tato předběžná otázka je otázkou medicínskou, nikoliv právní, a soud by ji v civilním i trestním řízení řešil ustanovením znalce – až poté, co by byla tato otázka znalcem zodpovězena, by soud přešel k řešení právních důsledků.

Ačkoliv v této rubrice nemáme k dispozici soudního znalce se znalostí zdravotnické dokumentace, pokusme se nejdříve nastínit, jakým závěrům by znalec mohl dospět. Lumbální punkce je zpravidla diagnostická metoda, pouze výjimečně terapeutická.

V dané situaci můžeme tedy předpokládat, že k lékaři se dostavil pacient, který vykazoval takové příznaky, které lékaře vedly k úvaze, že by měl provést lumbální punkci a získaný vzorek likvoru by měl následně odeslat k biochemickému vyšetření.

Právě v této chvíli přichází klíčový okamžik a klíčová okolnost, která má zásadní význam pro posouzení, zda šlo o postup **lege artis** či nikoliv.

Na celou situaci je třeba pohlížet především s vědomím, že mozkový absces je poměrně vzácný – incidence se udává 0,3/100 000 oby-

vatel (zdroj: <https://www.neurologiepropraxi.cz/pdfs/neu/2006/03/05.pdf>).

Při takto nízké incidenci mohl lékař při konečném rozhodnutí o provedení punkce postupovat jen jedním z těchto čtyř způsobů (řazených postupně podle pravděpodobnosti):

- lékař punkci provedl a ačkoliv věděl, že mozkový absces je kontraindikací, neměl žádný důvod se této kontraindikace obávat či na ni usuzovat – zejména neměl předem k dispozici MRI mozku či jinou zobrazovací metodu, z anamnézy a klinického vyšetření také nebylo patrné nic, co by mohlo na mozkový absces u pacienta poukazovat a lékař tedy ani neměl žádný důvod si MRI či podobné vyšetření vyžádat dodatečně k potvrzení/vyloučení této kontraindikace (která se – jak už bylo řečeno – vyskytuje jen zřídka),
- lékař punkci provedl, ačkoliv měl k dispozici dřívější MRI mozku či jiné srovnatelné zobrazení, anebo pacient vykazoval v anamnéze či při klinickém vyšetření znaky, které poukazovaly na mozkový absces,
- lékař punkci provedl a při tom neměl povědomí o kontraindikacích lumbální punkce a nevěděl, že mozkový absces je jednou z těchto kontraindikací.

Postup lékaře uvedený pod bodem a) je postupem **lege artis**. Postupy uvedené pod body b) až c) jsou postupy **non lege artis**.

Pokud lékař postupoval **lege artis** (tedy způsobem popsaným ad pod bodem a), pak u něj nepřipadá v úvahu žádná forma odpovědnosti (občanskoprávní, disciplinární ani trestní), neboť chybí základní znak všech těchto odpovědností, jímž je protiprávnost jednání lékaře (postupem

lege artis lékař neporuší svou právní povinnost a nejedná tedy protiprávně)¹.

Pokud lékař naopak postupoval způsobem uvedeným pod písmeny b) až c), nelze vyloučit žádnou z výše uvedených forem odpovědnosti lékaře (tzn. občanskoprávní, disciplinární, správní či dokonce trestněprávní) a bude třeba především posuzovat jeho zavinění (tzn. zda jednal z nedbalosti, případně úmyslně). Popis těchto forem jde již nad rámec možnosti tohoto článku a doporučovali bychom vyhledání odborné právní pomoci.

K výše uvedenému dodejme, že judikát Nejvyššího soudu ČR z roku 2005, sp. zn.: 7 Tdo 219/2005 k pojmu **non lege artis** uvádí následující. Pouhá chyba v diagnóze sama o sobě neznamená ještě postup **non lege artis**, pokud se lékař přidržel uznávaných medicínských postupů a zásad. Za **non lege artis** lze považovat leda bezdůvodné nevyužití základních diagnostických metod, které byly v daném místě a čase dostupné a které lékař bezdůvodně nevyužil, ač jich využít měl nebo mohl. Nejvyšší soud také výslovně upozorňuje, že každý případ je nutné posuzovat z pohledu tzv. *ex ante*, tedy tak, jak se stav jevil lékařovi v době, kdy rozhodoval o dalším postupu, nikoliv z pohledu *ex post*, tedy za situace, kdy je již následek znám.

JUDr. Šárka Špeciánová

Ústav veřejného zdravotnictví

a medicínského práva 1. lékařská fakulta UK

Na Bojišti 1, 128 08 Praha 2

sarka.specianova@lf1.cuni.cz

¹ Pro případné čtenáře z řad právníků jen pro úplnost uvedme, že z toho, jak je formulována otázka, nelze v žádném případě usuzovat ani na některou z forem odpovědnosti za protiprávní stav a jako velmi nepřiléhavá se jeví jakákoliv úvaha o možné odpovědnosti za škodu způsobenou provozem zvláště nebezpečným podle § 2952 občanského zákoníku ani škodu způsobenou věcí podle § 2936 občanského zákoníku.